

De zeven dynastieën

Matteo Strukul bij Boekerij:

De Medici

Het huis De Medici

Dochter van De Medici

De val van De Medici

De liefdes van Casanova

De zeven dynastieën

Matteo Strukul

De zeven dynastieën

Italië, vijftiende eeuw. Verschillende machtige families
vechten genadeloos om de alleenheerschappij.

ISBN 978-90-225-9054-6
ISBN 978-94-023-1514-1 (e-book)
NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Le sette dinastie*
Vertaling: Anita van Adelsbergen en Esther Smit-Schiphorst
Omslagontwerp: Wil Immink Design
Omslagbeeld: Arcangel Images
Zetwerk: Mat-Zet bv, Huizen

© 2019 Newton Compton Editori s.r.l., Rome
© 2020 Nederlandse vertaling Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Published in agreement with MalaTesta Literary Agency Milan

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Silvia, mijn liefde, mijn inspiratie

Vanaf de hoogte van zijn bergvesting,
zoals de arend op zijn met bloed bevlekte nest,
beheerste de woeste gebiedster heel de ruimte rondom
waar een mens de voet kon zetten en zag nooit iemand boven zich.

– Alessandro Manzoni, *De verloofden*

De bewuste berekening van alle middelen, waarvan destijds geen enkele
vorst buiten Italië enig idee had, verbonden met een
bijna absolute machtspositie binnen de staatsgrenzen,
heeft hier zeer uitzonderlijke mensen en levensvormen geschapen.

– Jacob Burckhardt, *De cultuur der Renaissance in Italië*

De dynastieën

MILAAN (VISCANTI-SFORZA)

Filippo Maria Visconti, hertog van Milaan

Agnese del Maino, geliefde van Filippo Maria Visconti

Maria van Savoye, vrouw van Filippo Maria Visconti en hertogin van Milaan

Pier Candido Decembrio, adviseur van Filippo Maria Visconti

Francesco Sforza, condottiere en hertog van Milaan

Bianca Maria Visconti, dochter van Filippo Maria Visconti en Agnese del Maino, hertogin van Milaan

Cicco Simonetta, adviseur van Francesco Sforza

Braccio Spezzato (Gebroken Arm), luitenant van Francesco Sforza

Michele da Besozzo, Milanese schilder

Gaspere da Vimercate, luitenant van Francesco Sforza

Galeazzo Maria Sforza, zoon van Francesco Sforza en Bianca Maria Visconti, hertog van Milaan

Ludovico Maria Sforza bijgenaamd 'de Moor', broer van Galeazzo Maria Sforza en zoon van Francesco Sforza en Bianca Maria Visconti, hertog van Milaan

Lucrezia Landriani, geliefde van Galeazzo Maria Sforza

Bona van Savoye, vrouw van Galeazzo Maria Sforza en hertogin van Milaan

Caterina Sforza, dochter van Galeazzo Maria Sforza en Lucrezia Landriani

Lucia Marliani, geliefde van Galeazzo Maria Sforza

Lucrezia Aliprandi, dame aan het hof van Agnese del Maino

Gábor Szylagi, huurmoordenaar in dienst van Bianca Maria Visconti

VENETIË (CONDULMER)

Gabriele Condulmer, Venetiaanse aristocraat, paus geworden met de naam Eugenius IV

Polissena Condulmer, Venetiaanse edelvrouw, zus van Gabriele Condulmer

Niccolò Barbo, Venetiaanse aristocraat, lid van de Raad van Tien, man van Polissena Condulmer

Pietro Barbo, zoon van Niccolò Barbo en Polissena Condulmer, paus geworden met de naam Paulus II

Antonio Condulmer, Venetiaanse ambassadeur aan het Franse hof

Antonio Correr, neef van Gabriele Condulmer, kardinaal van Bologna

Francesco Bussone, bijgenaamd 'de Carmagnola', kapitein-generaal van het Venetiaanse leger

FERRARA (ESTENSI)

Leonello d'Este, markies van Ferrara, zoon van Niccolò III d'Este en Stella de' Tolomei

Guarino Guarini, magister, welbespraakte professor Latijn en Grieks bij het Studium van Ferrara

Borso d'Este, hertog van Ferrara, zoon van Niccolò III d'Este en Stella de' Tolomei

Ercole I d'Este, hertog van Ferrara, halfbroer van Borso d'Este

FLORENCE (MEDICI)

Cosimo de' Medici, bijgenaamd 'de Oude', heerser van Florence

Paolo di Dono, bijgenaamd *Paolo Vogel*, Florentijnse schilder

Piero de' Medici bijgenaamd 'de Jichtige', heerser van Florence, zoon van Cosimo de' Medici en Contessina de' Bardi

Lorenzo de' Medici, bijgenaamd 'Il Magnifico', heerser van Florence, zoon van Piero de' Medici en Lucrezia Tornabuoni

Braccio Martelli, Florentijnse edelman, vriend van Lorenzo de' Medici

ROME (COLONNA EN BORGIA)

Antonio Colonna, Romeinse edelman, vorst van Salerno, hoofd van de Genazzano-tak

Odoardo Colonna, Romeinse edelman, broer van Antonio en Prospero Colonna

Prospero Colonna, Romeinse edelman, broer van Antonio en Odoardo Colonna, kardinaal

Stefano Colonna, Romeinse edelman, hoofd van de Palestrina-tak

Sveva Orsini, Romeinse edelvrouw, vrouw van Stefano Colonna

Chiarina Conti, Romeinse edelvrouw, moeder van Stefano Colonna

Imperiale Colonna, Romeinse edelvrouw, dochter van Stefano Colonna en Sveva Orsini, vrouw van Antonio Colonna

Salvatore Colonna, Romeinse edelvrouw

Alfonso de Borgia, Spaanse edelman, paus geworden met de naam Calixtus III

NAPELS (ARAGONESI)

Alfons v van Aragón bijgenaamd 'de Grootmoedige', koning van Aragón, koning van Napels

Don Rafael Cossin Rubio, hidalgo van Medina del Campo, kapitein van het leger van Aragón

Ferdinand I van Aragón bijgenaamd 'de Rechtvaardige', koning van Aragón, koning van Napels, zoon van Alfons v van Aragón en Gueraldona Carlino

Isabella di Clermont, koningin van Napels, vrouw van Ferdinand I van Aragón

Filomena, inwoner van Napels

Aniello Ferraro, Napolitaanse arbeider

Iñigo de Guevara, kapitein van het leger van Aragón

EERSTE DEEL

Proloog

Hertogdom Milaan, kasteel van Binasco

Hij wilde naar de top van de toren klimmen. Hij wist dat dat een eeuwigheid zou duren, maar zwoer bij zichzelf dat het hem zou lukken. Een soldaat had aangeboden hem te helpen, maar die had hij een kwade blik toegeworpen.

Bij elke trede leunde hij op zijn stokken. Hij spande zijn armen. Dat was zeker niet nieuw. Hij kwam traag en moeizaam vooruit, met zijn magere benen met rachitis. Hij wankelde, schold binnensmonds en vervloekte zichzelf en zijn ouders nog meer, omdat ze hem al op jonge leeftijd hadden verbannen naar die hel van pijn en gebreken.

Toen hij uiteindelijk de laatste trede bereikte, baadde hij in het zweet. Zijn armen trilden bijna vanwege de onmenselijke inspanning. Hij hield zich stevig vast aan de kantelen en liet de stokken op de grond vallen.

Hoog en massief rees de toren op naar de hemel. Hij stond voor het kasteel dat het landschap domineerde. De lucht kleurde rood, omdat de zon opkwam. De koude winterwind tilde zijn jas op en liet hem vervolgens weer vallen. Bij de volgende windstoot gebeurde echter weer hetzelfde. Filippo Maria trok hem stevig om zich heen. De kraag van wolvenhuid voelde aangenaam warm op zijn wangen.

Binasco. Hij was bijna op de helft van de weg van Milaan naar Pavia. Was dat niet de perfecte plek om zijn plan uit te voeren? Hij had voor beide steden alles opgeofferd.

Hij keek naar beneden en zag een enorme afgrond onder zich. Verderop stonden kale bomen met gedraaide takken, bijna verstijfd door de vorst. Nog verder stonden vervallen hutjes en boerderijen. Hij draaide zich om en keek naar de binnenplaats van het kasteel, waar het schavot klaarstond

voor het slachtoffer. Hij zag de vlammen van de fakkels flikkeren in het roze ochtendlicht.

Hij haatte Beatrice. Vanuit het diepste van zijn hart. Hij moest met haar trouwen omdat Facino Cane hem daartoe had gedwongen. Die wilde dat Beatrice veilig en beschermd was. Dat had hij op zijn sterfbed gemompeld, met zijn mond vol slijm en bloed. Beatrice! Haar mocht niets worden aangedaan. Natuurlijk niet! En hij heeft haar zes jaar lang verdragen. Zes oneindig lange jaren! Hij had zich door haar laten gebruiken als een dienaar, een mindere, een snotneus, terwijl hij twintig jaar jonger was dan zij en de enige wettige opvolger van de hertog van Milaan! Hij had naar haar geluisterd en haar grillen verdragen en zich laten vernederen. Hij had geduldig en glimlachend haar bevelen aangehoord, terwijl zijn woede groeide als een wilde welp. Oude vrienden van het Soloni-hof waren ervan overtuigd dat hij het had gedaan voor het evenwicht, uit vaderlandsliefde en respect voor de doden. Beatrice, teef die ze was, was nuttig gebleken: ze had een bruidsschat van vierhonderdduizend florijnen en maakte aanspraak op de rechten van Alessandrië, Tortona, Casale, Novara, Vigevano, Biandrate, Varese en heel Brianza. Hij had een optelsom gemaakt en was opportunistisch geweest. Zo had hij in één klap zijn geld, land, mannen en middelen terug.

Maar hij had nog geen moment gedacht echt met haar te kunnen samenleven. Ze was natuurlijk nog mooi, ondanks haar veertig jaar. Ze wist hoe ze een man moest behagen. Veel te goed! Maar haar aandacht ging niet naar hem uit. Nooit. Hij had altijd geweten dat ze hem bedroog. Maar het was hem nooit gelukt om haar ontrouw te bewijzen. De hoer was namelijk sluw. Hij walgde ervan. Stiekem telde hij de dagen, zinnend op wraak wachtte hij op het juiste moment.

In zes jaar was hij gegroeid. En hoewel hij niet sterker was geworden, hoewel zijn nutteloze benen niet waren genezen, zijn buik opgezwollen was en hij had geconstateerd dat hij een lelijke en kreupele man was, had hij toch iets belangrijks bereikt, iets wat in één keer al zijn tekortkomingen ophief: hij was hertog van Milaan geworden. Niet door zijn naam, maar door zijn daden. Hij had zijn vijanden leren kennen, degenen die dat openlijk hadden toegegeven en anderen die nog veel gevaarlijker waren, die plannen beraamden om hem te laten lijden en naar hem glimlachten en poeslief tegen hem praatten. Hij had geleerd niemand te vertrouwen. En hij had zijn wrok doorgeslikt en gedaan alsof hij een verstandige en vredelievende jongeman was die zich gewillig schikte naar de beslissingen

van het bestuur en de goede adviezen van de hofpolitici als een gehoorzame jongen uitvoerde, alsof het levenslessen waren. Ondertussen gedijden zijn achterdocht en woede in zijn zwarte hart, zo hard als donker berggesteente.

En zo had hij in die zes jaar stukje bij beetje zijn wapens geslepen, terwijl iedereen hem met domme inschikkelijkheid en paternalisme bleef behandelen en zijn woedde onderschatte.

Bovendien was er nog meer veranderd: hij had de gezelschapsdame van Beatrice ontmoet. Die was veel mooier dan zij. Ze heette Agnese del Maino, had lang blond haar en ogen zo blauw als de hemel, die inmiddels van kleur was veranderd en zich had bevrijd van de laatste vlammen van de zonsopkomst. Hoe kon je nu niet vallen voor zo'n schepsel vol vuur en passie als Agnese? Als hij naar haar keek voelde hij zijn bloed koken. Toen hij wist dat Agnese verder kon kijken dan zijn uiterlijk en hij begreep dat ze de ambitie en de talenten had om deel van zijn leven uit te maken en ooit met hem te heersen, had hij haar alles gegeven wat in zijn macht lag. Ze had hem hard tussen haar stevige en sterke dijen geklemd en waanzinnig liefgehad. En in die nachten vol seks en furie, genot en kwellend, als hij haar nam en zich eindelijk man voelde, sprak zij in zijn oor en fluisterde zinnen die beetje bij beetje hadden geleid tot een ingenieus en misdadig plan.

Uiteindelijk had Filippo Maria dat samen met haar uitgevoerd. Hij had Beatrice ervan beschuldigd overspel te plegen met een bediende die Michele Orombelli heette. Zij had dat ontkend. Hij had haar een leugenaar en vreemdganger genoemd en haar ervan beschuldigd te weinig te geven om de nazaat van haar hertog. Toen had hij haar zonder te twifelen veroordeeld. Hij had iemand Orombelli in de boeien laten slaan. Na een schijnproces had hij hem voor Beatrices ogen in stukken laten snijden door zijn bewakers, om het lichaam uiteindelijk aan de honden te geven. Vervolgens had hij ervoor gezorgd dat Beatrice naar het kasteel van Binasco werd geleid, in afwachting van haar executie.

En daar waren ze nu.

Hij keek naar de horizon en uiteindelijk vol afkeer naar de trap, maar besloot toch naar beneden te gaan. Hij boog met veel inspanning voorover en pakte de twee stokken weer op. Hij spuugde. Daarna begon hij met veel pijn en moeite aan de afdaling.

Toen ze Beatrice naar buiten leidden was het muisstil. Er wachtte geen menigte, alleen een lege binnenplaats besmeurd met vieze sneeuw en

modder. Zijn soldaten hadden een klein houten podium neergezet en daar het schavot op geplaatst. Daar stond de beul te wachten met een grote aks in zijn handen. Francesco Bussone, bijgenaamd Carmagnola, naar het dorp waarvan hij graaf was, kapitein in het Milanese leger, zorgde ervoor dat alles op rolletjes liep. Hij was lang, had kastanjebruin haar en een dunne snor. Het was een meedogenloze en trouwe man, bereid om koste wat kost de verloren grond van het hertogdom te heroveren.

Filippo Maria zag Beatrice hoe ze altijd was geweest: arrogant, zelfs op het moment vlak voor haar dood, met die hoogmoedige, trotse blik, scherp als het lemmet van een mes. Hij keek haar aan en merkte dat het hem een bevredigend gevoel gaf om zijn ogen niet af te wenden. Hij glimlachte. Ze zei nog geen twee woorden tegen hem. Ze probeerde zich niet los te rukken, of zelfs maar te protesteren terwijl twee soldaten haar bij de armen pakten en voor de voeten van de beul gooiden.

Deze pakte haar hardhandig beet en duwde haar hoofd op een vat. Daarna zette hij haar hoofd vast door een touw een paar keer rond te draaien.

De zon brak tussen de wolken door.

De zwakke winterse stralen verspreidden een melkachtig licht over de hele binnenplaats. Beatrice bleef zonder iets te zeggen naar haar man kijken. Ze wendde haar ogen niet af, sterker nog, ze dwong hem naar haar te blijven kijken.

De beul tilde de reusachtige aks tot boven zijn hoofd.

Hij gunde het haar niet eens te worden onthoofd door een zwaard. Filippo Maria had de beul opgedragen een aks te gebruiken, die werd gehanteerd bij varkens en teven zoals zij.

De hertog van Milaan greep zich vast aan zijn essenhouten stokken, stak ze in de aarde van de binnenplaats en genoot van het spektakel. Hij had er zo lang op gewacht, dat hij geen moment wilde missen van de executie.

De beul liet de grote aks naar beneden scheren. Het lemmet sneed door de nek. Er ontstond een fontein van donker bloed en het regende rode druppels. Het hoofd was van de romp gevallen en schoot bijna weg. Het rolde over de balken van het schavot, viel en bleef in de vieze sneeuw en modder op de binnenplaats liggen.

Filippo Maria liep naar Beatrices hoofd. Hij zag de ogen uitpuilen en haar paarse tong tussen haar lippen zitten. Hij gooide een van zijn stokken op de grond en greep met zijn vrije hand het afgehakte hoofd bij het haar, terwijl er nog bloed uit droop. Onderweg liet hij een scharlakenrood spoor achter.

Hij liep in de richting van de varkensstal.

Een horzelnest

Hertogdom Milaan, Macclodio

‘Ik betwijfel het,’ zei Angelo della Pergola met een schittering in zijn ogen. ‘Ik denk niet dat Carmagnola meteen gaat aanvallen.’

‘Waarom denk je dat?’ vroeg Francesco Sforza. Er was geen enkele emotie van zijn gezicht af te lezen. In zijn vraag klonk echter een zekere nieuwsgierigheid door, alsof hij echt geïnteresseerd was in de mening van de oude huurlingenaanvoerder.

‘Het feit dat hij na zijn overwinning in Sommo is teruggezakt naar Oglio, en niet is verdergegaan,’ legde Angelo della Pergola uit.

Sforza, die veel jonger was dan hij, schudde zijn hoofd, alsof het antwoord hem teleurstelde.

Angelo della Pergola haatte Francesco Sforza. Hij moest erg zijn best doen om niet in woede uit te barsten. Hij kon de jonge kapitein niet uitstaan. Hij had een jeugdige arrogantie over zich, die hij wist te temperen door een jaloersmakende zelfcontrole die ook kon omslaan in onverschilligheid. Hij gebruikte dat talent om de haverklap om Carlo Malatesta, pas benoemd opperkapitein van de Milanese troepen, een echt heethoofd, op te hitsen. Die zat op dat moment geamuseerd te luisteren.

Maar Angelo della Pergola had zeker niet al die jaren in sneeuw en modder gestreden om het pispaaftje te zijn van twee jongens die niet konden wachten hun oorlogsbuit te verdienen.

‘Zien jullie dan niet dat de omstandigheden niet slechter hadden kunnen zijn?’ vroeg hij aan allebei. ‘We zitten op een vlakte vol moerassen, tussen bevroren kanalen en we moeten misschien op zo’n slecht terrein de strijd aangaan met een man als Carmagnola die, ook vanwege zijn verleden, er alle reden toe heeft om niet te willen vechten!’

‘Juist daarom denk ik dat wij een goede kans hebben om hem uit te schakelen. Onze tegenstander aarzelt. Des te beter! Laten we zijn mannen vernietigen en een makkelijke overwinning behalen voor Filippo Maria Visconti!’ bulderde Malatesta. ‘Waar moeten we volgens u dan op wachten?’ vroeg hij hooghartig.

Angelo della Pergola kon zijn oren niet geloven. Daar stonden ze: twee snotneuzen die niet konden nadenken. Hij daarentegen had allerlei gebreken en littekens, slecht geheelde wonden en kneuzingen die nog klopten en had veel meegemaakt in zijn tweeënvijftig jaar! Op dat moment bevonden ze zich in een klassieke afwachtingssituatie, waarbij geen van beide partijen toenadering tot de ander zocht. Hij zou de eerste die in de aanval ging eigenhandig kapotmaken. Hij zou twee dikke boeken kunnen vullen over zijn eigen heldendaden – als hij had kunnen schrijven. Hoewel hij bleef proberen hen te overtuigen, voelde hij zo’n overduidelijke achterdocht en weerstand dat hij wist dat al zijn pogingen nutteloos waren.

‘Bent u soms bang, kapitein?’ vroeg Carlo Malatesta uitdagend. ‘Want als dat zo is, kan ik het begrijpen. U bent moe, u droomt op uw leeftijd zeker niet van de zoveelste aanval...’

Angelo della Pergola’s ogen fonkelden. Even later trok hij een dolk van zijn riem en stak die in een vloeiende beweging in de tafel midden in de kamer. Hij was zo snel dat Malatesta nauwelijks de tijd had gehad om zijn zwaard vast te pakken.

Francesco Sforza daarentegen leek op benijdenswaardige wijze zijn kalmte te bewaren. Carlo Malatesta haatte hem ook. Altijd zo zelfverzekerd. Koud, afstandelijk, in staat het juiste te zeggen op het juiste moment. Elegant, met zijn zachte en op en top verzorgde haar. Een modepop! Die zou hij graag eens aanpakken en die glimlach van zijn gezicht vegen.

Maar op dat moment was hij het met hem eens.

‘Ik ben voor niets en niemand bang,’ schreeuwde de oude man. ‘Ik zou alleen graag zien dat jullie heel af en toe eens probeerden jullie verstand te gebruiken.’

‘Durft u uw stem te verheffen?’

‘Denk niet dat ik onder de indruk ben, Malatesta. Het feit dat de hertog heeft besloten u tot opperbevelhebber van zijn leger te benoemen, geeft u niet het recht om mij te beledigen!’ bulderde de oude kapitein. ‘Denkt u echt dat ik nu bang ben? Dat ben ik totaal niet! Ik denk alleen dat we goed moeten nadenken voordat we Carmagnola in de kaart spelen. Hij had na

Sommo de mogelijkheid om ons definitief te verslaan en heeft dat toch niet gedaan. Hij is kwaad omdat de man voor wie hij zijn leven had opgeofferd hem heeft verjaagd. Misschien is hij ook wel teleurgesteld. En moe. Denk eens even na, voor de verandering: hij heeft tien jaar lang onder het Biscione-vaandel gestreden, heeft stad en land heroverd voor Filippo Maria Visconti, is door de hertog tot heerser van Genua benoemd... En toen was alles plotseling afgelopen. Dat moet een zeer onaangename verrassing zijn geweest. Maar ondanks die teleurstelling lukt het hem niet om Milaan te haten. En ondanks het goud dat de Venetianen in zijn zak hebben gestoken, twijfelt Carmagnola. Misschien kunnen we wel een akkoord met hem sluiten en zo onnodig bloedvergieten voorkomen.'

'Ik denk dat u gewoon bang bent, kapitein. Ik heb al uw duidelijk opgesomde argumenten aangehoord en blijf ervan overtuigd dat de echte reden dat u eindeloos blijft herhalen dat we voorzichtig moeten zijn, is dat u bang bent om de strijd aan te gaan met Carmagnola! En ik heb daar juist geen enkel probleem mee! Ik ben niet bang voor hem, wij zijn sterker, beter uitgerust en hebben acht mortieren bij ons. Als u niet wilt vechten, blijf dan hier. Niemand vraagt u uw oude leventje te wagen!' daverde Malatesta, terwijl hij naar Angelo della Pergola wees.

'Commandant, kom op. Laten we proberen kalm te...' probeerde Sforza sussend.

'Zeg me niet dat ik kalm moet blijven!' onderbrak Malatesta hem. 'Gaan we dit gevecht echt laten winnen door vier lagunemannen?'

Terwijl Malatesta die laatste vraag stelde en nogmaals benadrukte dat hij gefrustreerd was, opende iemand de tent.

'Commandant,' zei Guido Torelli tegen Carlo Malatesta, 'het leger van Carmagnola rukt op!'

'Waar? Op welk punt?'

Torelli leek te twijfelen. 'Dat is wat ik niet begrijp. Hij stuurt de cavalerie richting Urago. Niccolò da Tolentino voert de Venetianen aan. Piccinino wacht ze op en staat klaar om ze aan te vallen. Hij wacht alleen op uw orders.'

'Heren,' concludeerde Carlo Malatesta, 'de teerling is geworpen. Ga naar uw mannen. Bezet de weg naar Orci Novi. Ik voeg me snel bij Piccinino om hem te helpen. En een einde te maken aan dit belachelijke conflict.'

Maclodio

Hertogdom Milaan, Maclodio

De weg verdeelde het moeras in tweeën. Het was een hoogliggend pad dat glom van de regen en glibberig was van de modder met aan beide kanten slootjes en drassige grond. Er vielen druppels zo groot als zilveren munten uit de hemel. Niccolò Piccinino bezette de hele weg met zijn colonne van cavalerie en infanteristen. De regen tikte op de stalen helmen en op de Visconti-vaandels, maakte de caparisons op de paarden nat en zette de weg onder water, waardoor die nog gladder en onveiliger werd.

Piccinino zag een handvol Venetiaanse ruiters aan komen rijden. De Venetiaanse leeuw wapperde in de loodgrijze lucht en leek elk moment te kunnen gaan brullen.

Op dat moment hoorde hij hoefgetrappel achter zich. Hij zag een ruiter onverschrokken en brutaal tussen zijn mannen door manoeuvreren. Hij reed op een groot paard, zwart als de nacht. Zijn caparison had rood- en goudkleurige ruiten afgewisseld met zilveren stroken: de kleuren van Malatesta. De kapitein-generaal van het leger van de Visconti had zijn vizier open. Hij had zich goed geschoren en zijn sterke kaak zat vol regendruppels.

Hij stak zijn hand met ijzeren handschoen op. ‘Zo Niccolò, het moment is aangebroken. We laten dat kleine groepje Venetianen toch niet als eerste aanvallen?’

‘Kapitein,’ zei Piccinino, ‘dat is juist wat me argwanend en voorzichtig maakt. Hoe is het mogelijk dat Venetië en Florence zo weinig mannen op ons hebben afgestuurd? Mijn spionnen zeggen dat onze vijanden genoeg ruiters en voetsoldaten hebben.’

‘We gaan toch niet afwachten, Niccolò? Dat is iets voor lafaards! Ik stel

voor de kern van de cavalerie op de weg te laten staan en de voetsoldaten over twee vleugels te verdelen. Ze rukten op door het moeras. Om de vijand vanaf de flanken aan te vallen. Met deze tangbeweging verslaan we die stomme Carmagnola, Niccolò da Tolentino en hun mannen.'

'Maar...'

'Geen gemaar,' antwoordde Carlo II Malatesta kortaf en hij gaf het bevel aan de voetsoldaten en legeretrodraggers om zich te verspreiden aan beide kanten van de weg en op te rukken via de sloten en de moerassige grond.

'Het is tijd,' ging hij verder, 'het moment van aanvallen is aangebroken.' Zonder verder te dralen trok hij het vizier omlaag, liet zijn strijdvlugel door de lucht draaien en spoorde zijn paard aan tot galop.

Opgewonden door het zien van hun kapitein en klaar om zonder enige angst de dood in de ogen te kijken, wierpen de andere ruiters zich als één man op de vijand, die op zijn beurt ook op Malatesta en zijn mannen afkwam.

Infanteristen en legeretrodraggers begonnen langs de weg af te dalen en rukten moeizaam op aan weerszijden van de colonne ruiters, zich met moeite een weg banend door de sloten en de drassige grond.

Carmagnola glimlachte. Vanaf de plek waar hij stond zag hij dat Carlo II Malatesta had toegehapt. Zijn plan werkte dus. Hij grijnsde en genoot van het veelbelovende begin van die grijze middag.

'Wat een onaangename verrassing als er in een strijd wordt geëxperimenteerd hè, Giovanni?'

De jongen, adjudant van Carmagnola en zijn persoonlijke page, knikte. Aan zijn fonkelende heldere ogen was te zien dat hij zich amuseerde.

'Malatesta werpt zich op die paar ruiters die ik voor hem neer heb gezet, maar weet nog niet wat hem te wachten staat. Ah, Giovanni, wat vind ik het vervelend om mijn geliefde Milaan zo'n streek te leveren! Maar Filippo Maria Visconti heeft erom gevraagd! Die mankepoot is gewoon ondankbaar. Jaloers op mijn overwinningen voor hem, wilde hij me verjagen en verlooehenen. Mij verlooehenen! Mij, de grootste condottiere aller tijden!'

Giovanni knikte opnieuw. Hij bleef vol bewondering kijken naar Francesco Bussone, graaf van Castelnuovo Scivina.

'Ik heb voor hem Brescia, Orci Novi, Cremona, Palazzolo en toen zelfs Bellinzona en Altdorf heroverd en daarvoor de zeer gevreesde Zwitsers afgeweerd. En hoe heeft hij me daarvoor beloond? Door me weg te sturen. De stommeling!' brulde Carmagnola nogmaals.

‘Kapitein!’ riep een stem, die daarmee een einde maakte aan de monoloog die Francesco Bussone vooral leek af te steken om zijn teleurstelling en verbittering te boven te komen die Filippo Maria Visconti had veroorzaakt met zijn afkeurende gedrag.

‘Wat is er?’ antwoordde Carmagnola geërgerd. ‘Ik vertelde Giovanni net over mijn belevenissen en hij leek dat te waarderen. Zoals altijd trouwens.’

De man die op dat moment de heuveltop op kwam lopen, vanwaar de kapitein de veldslag gadesloeg, was een koene ruiter. Zijn keurige wapenrusting leek wel immuun voor de modder en de regen, zo erg glom hij. ‘Hoe weet u dat, als hij niets zegt?’ vroeg de zojuist gearriveerde man. Hij kon het niet laten om te grijnzen, alsof hij wilde benadrukken hoe vreemd dat was.

Carmagnola kreeg een hoestbui van zoveel brutaliteit. ‘Bemoeit u zich met uw eigen zaken!’ gromde hij meteen daarna. ‘Giovanni zegt met zijn ogen veel meer dan anderen met hun mond! De mannen staan dus opgesteld? Weet u wat u straks te doen staat?’

‘Natuurlijk. De kruisboogschutters staan in positie, gecamoufleerd opgesteld in de modder en het moeras. Klaar om de vijand neer te maaien en uit te schakelen.’

‘Mooi zo! Stop nu met die stomme grappen, loop terug naar de weg en geef het teken. Als de kruisboogschutters de voetsoldaten hebben afgeslacht en Malatesta’s cavalerie hebben verzwakt, vallen jullie met het gros van de mannen aan en breken jullie de linie door. Als het ons lukt de Milanezen uiteen te drijven, op te jagen en te dwingen via de rechterkant van de slagorde te vluchten, dan kunnen we ze weghouden van de andere flank die opgesteld staat op de weg naar Orci Novi, aangevoerd door Sforza. Als we dat doen, splitsen we hun leger in tweeën en maken we kanonnenvlees van ze! Begrepen?’

‘Helemaal.’

‘Verspil dan verder geen tijd en doe wat ik heb gezegd.’

‘Natuurlijk, kapitein.’ Gianfrancesco draaide zijn paard en daalde de heuvel af.

Carmagnola schudde zijn hoofd. ‘Poeh,’ zei hij, ‘ik moet ook altijd alles alleen doen! Gelukkig ben jij er, Giovanni.’

Zodra Carlo II Malatesta bij de slagorde van de tegenstander aankwam, stak hij zijn strijdvllegel in de lucht en ramde die vervolgens op het schild

van een Venetiaanse vijand. De klap was oorverdovend en zo krachtig dat de man zijn evenwicht verloor. Carlo haalde buitengewoon snel nogmaals uit en daar was de ander niet op voorbereid. De bol met metalen punten raakte het schouderstuk, doorboorde het leer en bleef steken in het vlees van de man. De Venetiaan slaakte een onmenselijke kreet, terwijl er bloedrode strepen over de resten van de ijzeren plaat liepen.

Toen Malatesta de strijdvllegel terugtrok, haalde hij weg wat er over was van het schouderstuk en de leren riemen, waardoor de bovenarm van zijn vijand bloot kwam te liggen. Hij zag ijzersplinters in zijn vlees steken en begreep dat dat het perfecte moment was voor de genadeslag. Dus liet hij het wapen boven zijn hoofd ronddraaien en raakte de man voor de derde keer, maar nu in zijn zij.

De man viel van zijn paard, terwijl de metalen punten zijn wapenrusting nog eens doorkliefdeden.

Carlo liet zijn strijdvllegel los toen het slachtoffer viel. De punten staken zo diep in het metaal dat het gevaarlijk was om het wapen te gaan pakken. Het was een dodelijk wapen, maar niet makkelijk te gebruiken. Hij had er regelmatig problemen door gekregen en toch bleef hij het gebruiken omdat het hem vooral bij de eerste aanval zoveel snelheid gaf dat vijanden er bang van werden.

Hij trok zijn zwaard uit de schede terwijl de Venetiaan in het slijk terecht kwam, in een plas regen en bloed. Hij trok aan de teugels. Het paard steigerde. Hij wilde angst inboezemen, hoopte dat die vrees zich als meelzaamheid tussen de rijen vijanden zou verspreiden.

Maar terwijl zijn ros weer met vier benen op de modderige weg trappelde, zag hij iets wat hem enorm beangstigde.

De obsessies van een hertog

Hertogdom Milaan, kasteel van Porta Giovia

‘Dus ik moet je beslissing zomaar accepteren? Alsof ik niet elke dag bezorgd om je ben geweest? Alsof ik niet als een furie heb gestreden om je te beschermen? Heb ik je niet bijgestaan bij het uitdenken en zelfs uitvoeren van het plan om je van Beatrice te ontdoen? Heb ik je niet de mooiste dochter ooit geschonken? En vorig jaar nog een ander meisje verloren? Dit heb ik allemaal gedaan en verdragen voor jou, Hoogheid, omdat ik meer van jou houd dan van mijn eigen leven!’ Agneses ogen leken te fonkelen.

God, wat was ze mooi! Lief en trots tegelijk en daardoor onweerstaanbaar. Agnese del Maino had haar kanten kapje afgetrokken, waardoor haar lange blonde haar in glanzende goudkleurige lokken over haar schouders hing. De parels waren op de grond gevallen, weggerold onder de fluwelen fauteuil en de tafel met fijn houtsnijwerk.

Hij had haar op dat moment zo willen nemen, als hij kon, maar Filippo Maria Visconti wist dat Agnese in staat was door te draaien als hij haar zou durven aanraken. Daarom kon hij haar beter naar de mond praten en rustig uitleggen wat hij van plan was.

‘Lieverd van me, wees niet zo hard tegen me,’ zei hij op gepaste lieve toon. ‘Je hebt gelijk, maar je moet ook begrijpen hoezeer het hertogdom baat heeft bij dit huwelijk. De alliantie met Amadeus VIII is nu belangrijker, nu een man als Carmagnola tegen mij in opstand is gekomen en daarom trouw ik met Maria. Maar wees niet bang, niets houdt me bij jou vandaan, want ik hou alleen van jou.’

De hertog had zijn woorden zo oprecht mogelijk gekozen. Toch leek Agnese nog niet tevreden.

‘Natuurlijk, dat zeg je nu! Maar over een paar maanden, als je kersverse